

היום נלמד בעזרת ה':

יומא דף נז

וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש: לעיל (בדף נה' עמוד א') למדה הגמרא בהיקש את הזאות הפר והשעיר זה מזה (פר למד אחת למעלה מהשעיר, והשעיר למד שבע למטה מהפר). כאן לומדת הגמרא את ההזאות בהיכל של הפר והשעיר אחת למעלה ושבע למטה - מההזאות שבקודש הקודשים. והרי ישנו כלל בידינו שבקודשים לא לומדים היקש מן ההיקש?

הימנו ודבר אחר: אין זה היקש, מכיון שכל צד לומד קצת מעצמו וקצת מחבירו, וממילא אין זה היקש הלמד מההיקש. ורק כאשר כל הלימוד הוא בהיקש מחבירו אז לא לומדים שוב בהיקש ממנו. דהיינו גם בפר וגם בשעיר כתוב הזאה למעלה והזאה למטה, אלא שאת מניין ההזאות לומדים בהיקש זה מזה (שבשעיר כתוב את המספר של ההזאות למעלה, ובפר כתוב את מספר ההזאות למטה). אמנם הדבר תלוי במחלוקת האם 'הימנו ודבר אחר' לא הוי היקש.

מקומות הוא דגמרי: ההיקש הראשון הוא על הבהמות - דהיינו הפר והשעיר שלומדים זה מזה, ואילו ההיקש השני הוא על המקומות - דהיינו ההיכל שלומד מקודש הקודשים. ממילא ההיכל אמנם הוקש לקודש-הקודשים, אבל קודש-הקודשים לא הוקש לבהמות, ואם כן אין זה היקש הלמד מההיקש אלא שני היקשים שונים.

חוץ מבפנים בחדא זימנא גמר: מכיון שההיכל צריך ללמוד בהיקש מקודש-הקודשים את עצם מה שכתוב בפירוש בקודש הקודשים, דהיינו הזאת השעיר אחת למעלה והזאת הפר שבע למטה - אגב הוא כבר לומד גם את היקש שבינם לבין עצמם. (ורק אילו ההיכל היה צריך ללמוד מקודש-הקודשים רק את מה שהוא למד מההיקש שבין השעיר לפר היה זה 'היקש הלמד מההיקש').

רבי אלעזר ברבי יוסי: חולק על תנא קמא וסובר שהיו מזים על הפרוכת ממש (תוס' ישנים). והיתה לו עדות על כך על פי מה שראה באוצרות גנזי מלך רומי את הפרוכת, והיו בה טיפי דמים שניתזו עליה שהיו כסדרן - אחת למעלה ושבע למטה, והיו עליה

(המשך בדף הבא ↓)

טיפי דמים שלא כסדרן. דמים אלו היו של קרבנות יום כיפור, ושל פר העלם דבר של ציבור ושעירי עבודה זרה.

נתערבו לו דמים בדמים: אם קודם שהיזה הכהן את הדם בפנים, נתערבו דם השעיר ודם הפר זה בזה. היאך יזה? (רש"י, אך תוס' ישנים מבארים שמדובר קודם שנתן את המתנות בהיכל).

רבא: יזה משניהם יחדיו אחת למעלה ושבע למטה לשם הפר והשעיר. אך רבי ירמיה הקשה עליו, שהרי צריך להזות קודם מדם הפר ואחר כך מדם השעיר?

נתערבו לו דמים במתנות אחרונות: אחרי שנתן מתנה אחת של הפר למעלה - נתערבו דם הפר והשעיר. גם כאן הבעיה היא שצריך לתת את האחת למעלה קודם השבע של למטה, בין בפר ובין בשעיר. ולכן אי אפשר לתת אותם לשם שניהם יחד.

נתערבו לו כוסות בכוסות: נתערבו שני המזרקות של דם הפר ודם השעיר, ואינו יודע מי של הפר ומי של השעיר – והרי צריך לתת קודם את מתנות הפר ואחר כך את של השעיר.

הפיתרון הוא שבכל פעם שצריך להזות מהפר והשעיר, יתן מהמזרק הראשון ואחר כך מהשני ואחר כך שוב מהראשון. שאז ממה נפשך: אם הראשון פר אז השני שעיר ונתן כדינו. ואם הראשון שעיר הרי מתנה זו אינה נחשבת כלל, ואחר כך השניה היא של פר והשלישית היא של שעיר.

מקצת דמים נתערבו לו: חצי מכמות הדם שבכל מזרק נשפכה לתוך מזרק שלישי – נתן ממה שנשאר לו בשני המזרקים ולא ממה שנתערב במזרק השלישי. אבל השאלה היא האם הדמים המעורבים שבתוך המזרק השלישי נחשבים 'לשיריים' של דם הפר ודם השעיר, או לדמים 'דחויין'. הנפקא מינה המעשית היא, שאת השיריים של הדם שנזרק שופכים ליסוד המערבי של המזבח, ואילו דמים דחויים נשפכים לאמת העזרה המוציאה את כל הלכלוך החוצה.

שאלה זו תלויה במחלוקת תנאים, במקרה שקיבל הכהן את דם הקרבן בשתי כוסות וזרק את הדם רק מכוס אחת – האם הדם שנשאר בכוס השניה נחשב לשיריים של הדם שנזרק מהכוס הראשונה, או לדם דחוי שהרי מכוס זו לא זרקו כלום על המזבח?

אמר רב פפא: כאן כולם מודים שהדם נחשב לדחוי, כי רק במקרה שאפשר לתת מהכוס השניה ולא נתן - סובר המאן דאמר שם שהיא שיריים, אבל כאן שאי אפשר לתת מהכוס השלישית שנתערבו בה הדמים - לכו"ע הם דחויים.

אמר ליה רב הונא: להיפך, כאן לכולי עלמא הדם נחשב לשיריים. כי דווקא במקרה שאפשר לתת מהכוס השניה ולא נתן - נחשב הדבר לדחייה בידיים של הדם והוא דחוי למאן דאמר שם, אבל כאן שאין לו אפשרות לתת את הכוס השלישית לכו"ע אין הדם דחוי.

דתניא: הגמרא מביאה את המחלוקת של שיריים ודחייה. הנושא הוא כאשר קיבל את דם הקרבן בארבע כוסות ונתן בכל קרן של המזבח מכוס אחרת, או כאשר נתן בארבע הקרנות רק מכוס אחת - מה דין השיריים? הדבר תלוי בלימוד מפסוקים.

בשירים של דם חטאת שעיר נשיא כתוב: 'ואת דמו ישפוך אל יסוד מזבח העולה', ואילו בשירים של חטאת יחיד כתוב: 'ואת כל דמה ישפוך אל יסוד המזבח'. לדעת תנא קמא הפסוק הראשון מדבר במקרה שנתן בארבע הקרנות רק מכוס אחת - שאז רק את דם הכוס הזו שופך ליסוד אבל שאר הכוסות דחיות, ואילו הפסוק השני מדבר במקרה שנתן בכל קרן מכוס אחרת - אז את כל הדם שבכל הכוסות שופך ליסוד. לדעת רבי אלעזר בר"ש גם במקרה שנתן בארבע הקרנות רק מכוס אחת - שופך את כל דם הכוסות ליסוד.